

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 13. júla 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Články 10 a 15 – Žiadosť o prevzatie právomoci podaná na súd iného členského štátu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci – Podmienky – Súd členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené – Haagsky dohovor z roku 1980 – Najlepší záujem dieťaťa“

Vo veci C-87/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktorý podal Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg, Rakúsko) rozhodnutím zo 4. januára 2022 doručeným Súdnemu dvoru 9. februára 2022, ktorý súvisí s konaním:

TT

proti

AK,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory C. Lycourgos, predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu štvrtej komory, sudcovia L. S. Rossi (spravodajkyňa), J.-C. Bonichot a O. Spineanu-Matei,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní 12. januára 2023,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- TT, v zastúpení: Z. Gáliková, M. Hrabovská, advokátky, P. Hajek a P. Rosenich, Rechtsanwälte,
- AK, v zastúpení: S. Lenzhofer a L. Stelzer Páleníková, Rechtsanwälte,
- slovenská vláda, v zastúpení: S. Ondrášiková a B. Ricziová, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: nemčina.

– Európska komisia, v zastúpení: H. Leupold a W. Wils, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta 23. marca 2023,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi TT, slovenským štátnym príslušníkom s bydliskom v Rakúsku, a AK, slovenskou štátnou príslušníčkou, vo veci rodičovskej starostlivosti o ich dve deti s bydliskom na Slovensku.

Právny rámec

Haagsky dohovor z roku 1980

- 3 Článok 6 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, uzatvoreného v Haagu 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“), stanovuje:
„Zmluvný štát určí ústredný orgán na vykonávanie povinností, ktoré dohovor ukladá takýmto orgánom.“
- 4 Článok 8 prvý odsek a článok 8 tretí odsek písm. f) tohto dohovoru stanovuje:
„Osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá tvrdí, že dieťa bolo premiestnené alebo zadržané v rozpore s opatrovníckym právom, sa môže obrátiť so žiadosťou na ústredný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa alebo na ústredný orgán iného zmluvného štátu o pomoc pri zabezpečení návratu dieťaťa.
...
Žiadosť musí obsahovať:
...
f) osvedčenie alebo prísažné vyhlásenie vydané ústredným orgánom alebo iným príslušným orgánom štátu obvyklého pobytu dieťaťa alebo inou zodpovednou osobou, týkajúce sa relevantných právnych noriem tohto štátu.“
- 5 Článok 16 tohto dohovoru stanovuje:
„Po doručení oznámenia o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa podľa článku 3 sa justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa premiestnené alebo na ktorého území je zadržované, zdržia rozhodovania vo veci opatrovníckeho práva, až kým sa

nerozhodne, že návrat dieťaťa sa podľa tohto dohovoru neuskutoční, okrem prípadu, keď v primeranej lehote po doručení oznámenia nebola podaná žiadosť podľa tohto dohovoru.“

Nariadenie č. 2201/2003

6 Odôvodnenia 12, 13, 17 a 33 nariadenia č. 2201/2003 znejú:

„12) Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

(13) Toto nariadenie umožňuje v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok, aby súd, ktorý má právomoc, postúpil vec súdu iného členského štátu, ak je tento súd vhodnejšie umiestnený na to, aby konal vo veci [vhodnejší na prejednanie veci – *neoficiálny preklad*]. V tomto prípade by však druhý súd už nemal mať právomoc postúpiť vec tretiemu súdu.

...

(17) V prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa sa má bez odkladu dosiahnuť návrat dieťaťa, a na tento účel by sa mal naďalej uplatňovať Haagsky dohovor [z roku] 1980, doplnený ustanoveniami tohto nariadenia, najmä jeho článkom 11. Súdy členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo v ktorom je zadržované, majú mať možnosť zabrániť jeho návratu v osobitných a náležite odôvodnených prípadoch. Takéto rozhodnutie by sa však mohlo nahradiť následným rozhodnutím súdu členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt predtým, než došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu. Ak by takýto rozsudok ukladal návrat dieťaťa, návrat by sa mal uskutočniť bez potreby osobitného konania o uznaní a výkone takéhoto rozsudku v členskom štáte, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržované.

...

(33) Toto nariadenie uznáva základné práva a dodržiava zásady Charty základných práv Európskej únie. Predovšetkým sa snaží zabezpečiť rešpektovanie základných práv dieťaťa, ako je ustanovené v článku 24 Charty základných práv...“

7 Článok 2 tohto nariadenia, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

...

7) pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;

...

- 9) pojem ‚opatrovnícke právo‘ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa;

...

- 11) pojem ‚neoprávnené premiestnenie alebo zadržovanie‘ znamená premiestnenie alebo zadržovanie dieťaťa, ak:

a) je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním;

a

b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.“

- 8 Nariadenie č. 2201/2003 obsahuje kapitolu II, nazvanú „Súdna právomoc“, ktorá v oddiele 2, nazvanom „Rodičovské práva a povinnosti“, obsahuje články 8 až 15 tohto nariadenia.

- 9 Článok 8 uvedeného nariadenia, nazvaný „Všeobecná právomoc“, stanovuje:

„1. Súdny členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

2. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“

- 10 Článok 10 tohto nariadenia, nazvaný „Súdna právomoc v prípadoch únosu dieťaťa“, stanovuje:

„V prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa si súdny členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a:

a) každá osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo sa zmieril s premiestnením alebo zadržaním,

alebo

b) dieťa sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa usadilo v novom prostredí a je splnená najmenej jedna z týchto podmienok:

i) do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, sa nepodala žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržované;

- ii) nositeľ opatrovníckeho práva vzal späť svoju žiadosť o návrat a v lehote stanovenej v bode i) sa nepodala nová žiadosť;
- iii) konanie na súde členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, sa skončilo podľa článku 11 ods. 7;
- iv) súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, vydali rozsudok o opatrovníckom práve, z ktorého nevyplýva povinnosť návratu dieťaťa.“

11 Článok 11 nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Návrat dieťaťa“ v odsekoch 1 až 3 stanovuje:

„1. Keď osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru [z roku 1980], aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnené premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8.

2. Pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 sa musí zabezpečiť, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné.

3. Súd, ktorému sa podala žiadosť o návrat dieťaťa podľa odseku 1, koná o žiadosti urýchlene najrýchlejšími postupmi, ktoré mu poskytuje vnútroštátny právny poriadok.

Bez toho, aby bola dotknutá prvá veta tohto odseku, súd vydá rozsudok najneskôr do šiestich týždňov od podania žiadosti, ak tomu nebránia výnimočné okolnosti.“

12 Článok 12 tohto nariadenia s názvom „Dohoda o právomoci“ priznáva za určitých podmienok právomoc rozhodovať o akejkoľvek otázke týkajúcej sa rodičovských práv a povinností súdu členského štátu, ktorý vykonáva právomoc rozhodovať o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva.

13 Článok 15 tohto nariadenia, nazvaný „Postúpenie súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie vecí“, stanovuje:

„1. Vo výnimočných prípadoch, ak sa súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej, domnievajú, že súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci alebo jej špecifickej časti, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa, môžu:

a) prerušiť konanie vo veci alebo jej časti a vyzvať účastníkov, aby podali svoj návrh na súd tohto iného členského štátu podľa odseku 4; alebo

b) požiadali súd iného členského štátu, aby prevzal právomoc podľa odseku 5.

2. Odsek 1 sa vzťahuje [sa uplatní – *neoficiálny preklad*]

a) na návrh účastníka; alebo

b) z vlastného podnetu súdu; alebo

c) na žiadosť súdu iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu podľa odseku 3.

S postúpením na základe vlastného podnetu súdu alebo na žiadosť súdu iného členského štátu musí súhlasiť aspoň jeden z účastníkov.

3. Dieťa má osobitnú väzbu k členskému štátu podľa odseku 1, ak tento členský štát:

a) sa stal miestom obvyklého pobytu dieťaťa potom, ako sa na súde, ktorý je uvedený v odseku 1, začalo konanie; alebo

b) je miestom pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa; alebo

c) je štátom, ktorého štátnu príslušnosť má dieťa; alebo

d) je miestom obvyklého pobytu nositeľa rodičovských práv a povinností; alebo

e) je miestom, kde sa nachádza majetok dieťaťa, a vec sa týka opatrení na ochranu dieťaťa vo vzťahu ku správe, udržiavaniu alebo nakladaniu s týmto majetkom.

4. Súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, určí lehotu, v ktorej sa na súde tohto iného členského štátu musí začať konanie podľa odseku 1.

Ak sa v tejto lehote na súdoch konanie nezačalo, súd, na ktorom už konanie začalo, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

5. Súd tohto iného členského štátu môžu, ak je to s ohľadom na špecifické okolnosti prípadu v najlepšom záujme dieťaťa, prijať právomoc do šiestich týždňov od podania návrhu podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. b). V tomto prípade súd, ktorý začal konanie ako prvý, odmietne vykonávať svoju právomoc. Inak súd, ktorý začal konanie ako prvý, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

6. Na účely tohto článku súdy spolupracujú buď priamo alebo prostredníctvom ústredných orgánov určených podľa článku 53.“

14 Článok 20 tohto nariadenia, nazvaný „Predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení“, stanovuje:

„1. V naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

2. Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.“

15 Článok 60 tohto nariadenia stanovuje:

„Vo vzťahoch medzi členskými štátmi má toto nariadenie prednosť pred týmito dohovormi v rozsahu, v ktorom sa týka otázok upravených týmto nariadením:

...

e) Haagsky dohovor [z roku 1980].“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 TT, žalobca vo veci samej, a AK, žalovaná vo veci samej, obaja slovenskí štátni príslušníci, sú rodičmi V a M, ktorí sa narodili na Slovensku mimo manželstva v roku 2012. Podľa slovenského práva sa deti nachádzajú v spoločnej osobnej starostlivosti rodičov.
- 17 V roku 2014 sa rodina usadila v Rakúsku, kde deti navštevovali jasle a potom školské zariadenie. V roku 2017 deti začali navštevovať školu na Slovensku, pričom naďalej bývali v Rakúsku a denne dochádzali medzi svojím bydliskom v Rakúsku a ich novou školou. Deti komunikujú so svojimi rodičmi a starými rodičmi v slovenskom jazyku a ovládajú len niekoľko slov v nemeckom jazyku.
- 18 TT a AK sa rozišli na začiatku roku 2020. V júli 2020 AK odišla s deťmi žiť na Slovensko bez súhlasu TT.
- 19 Podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 TT podal na základe jeho článku 8 prvého odseku a článku 8 tretieho odseku písm. f) žiadosť o návrat detí na Okresný súd Bratislava I.
- 20 TT zároveň podal žalobu na Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Okresný súd Bruck an der Leitha, Rakúsko), ktorou sa v prvom rade domáhal, aby mu boli obe deti zverené do výlučnej starostlivosti. V podstate tvrdil, že AK tým, že protiprávne premiestnila deti z Rakúska na Slovensko, ohrozila najlepší záujem detí a zabránila im udržiavať vzťahy s otcom.
- 21 AK podala proti tomuto návrhu námietku, v ktorej namietala nedostatok medzinárodnej právomoci súdu, na ktorý bola podaná žaloba, z dôvodu, že deti mali vždy obvyklý pobyt na Slovensku a neboli sociálne integrované v mieste, kde sa nachádza sídlo rodiny v Rakúsku.
- 22 Rozhodnutím zo 4. januára 2021 uvedený súd zamietol návrh TT a vyhovel námietke nedostatku medzinárodnej právomoci, ktorú vzniesla AK.
- 23 TT podal odvolanie na Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg, Rakúsko), ktorý rozhodnutím z 23. februára 2021 zmenil prvostupňové rozhodnutie a zamietol námietku nedostatku medzinárodnej právomoci vznesenú matkou. V nadväznosti na mimoriadny opravný prostriedok „Revision“ bolo toto rozhodnutie potvrdené uznesením Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) z 23. júna 2021.
- 24 Dňa 23. septembra 2021 AK podala na Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Okresný súd Bruck an der Leitha) návrh, aby tento súd požiadal súd Slovenskej republiky o prevzatie právomoci vo veci rodičovskej starostlivosti o deti v súlade s ustanoveniami článku 15 ods. 1 písm. b), článku 15 ods. 2 písm. a) a článku 15 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003. V tejto súvislosti AK na jednej strane tvrdí, že okrem konania o návrate začatého na návrh TT na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980 na Okresnom súde Bratislava I prebiehali viaceré konania začaté na návrh oboch

rodičov na Okresnom súde Bratislava V, a na druhej strane, že vzhľadom na početné takto zhromaždené dôkazy sú slovenské súdy vhodnejšie na to, aby rozhodli o otázke rodičovských práv a povinností k obom deťom.

- 25 TT nesúhlasil s týmto návrhom, pričom v podstate tvrdil, že právomoc stanovenú v článku 15 nariadenia č. 2201/2003 nemožno preniesť, ak na súdy iného členského štátu, ktoré majú vykonať svoju právomoc, bola podaná žiadosť o návrat podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980, na ktorý odkazuje článok 11 tohto nariadenia.
- 26 Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Okresný súd Bruck an der Leitha) vyhovel návrhu AK. Tento súd sa domnieval, že Okresný súd Bratislava V, ktorý už vydal viaceré rozhodnutia týkajúce sa práva TT na styk s deťmi, je najvhodnejší na rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach a o práve styku s oboma deťmi, keďže tieto deti bývajú so svojou matkou na Slovensku od júla 2020 a nie sú sociálne integrované v Rakúsku. Navyše priebeh konania na rakúskom súde by bol sťažený potrebou zabezpečiť súdneho tlmočníka pri všetkých rozhovoroch a kontrolách v rámci vyšetrovania rakúskych orgánov starostlivosti o deti a mládež, ako aj pri stanovených znalcoch v odbore detská psychológia.
- 27 TT podal proti tomuto rozsudku odvolanie na Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg, Rakúsko).
- 28 Vnútroštátny súd v prvom rade uvádza, že Súdny dvor ešte nerozhodoval o otázke vzťahu medzi článkom 15 ods. 1 a článkom 10 nariadenia č. 2201/2003. V tejto súvislosti sa pýta, či je súd členského štátu, ktorý má právomoc meritórne rozhodnúť o práve starostlivosti o dieťa, oprávnený postúpiť túto právomoc podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia súdu členského štátu, v ktorom má toto dieťa medzičasom po neoprávnenom premiestnení obvyklý pobyt. V druhom rade za predpokladu, že by Súdny dvor odpovedal na túto otázku kladne, sa vnútroštátny súd pýta, či sú podmienky vymenované v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 taxatívne alebo či vzhľadom na osobitosť neoprávneného premiestnenia možno zohľadniť aj iné okolnosti.
- 29 Za týchto podmienok Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 15 nariadenia [č. 2201/2003] vykladať v tom zmysle, že žiadosť [súdu] členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, v prípade, že podľa jeho názoru je súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci alebo jej časti, aby [tento súd] prevzal právomoc, je prípustná aj vtedy, keď je týmto iným členským štátom členský štát, v ktorom dieťa nadobudlo obvyklý pobyt po neoprávnenom premiestnení?
2. Má sa článok 15 [nariadenia č. 2201/2003] vykladať v tom zmysle, že kritériá presunu právomoci, ktoré sú v ňom uvedené, sú upravené taxatívne, pričom nie sú potrebné ďalšie kritériá so zreteľom na začaté konanie podľa [prvého odseku a tretieho odseku písm. f)] článku 8 Haagskeho dohovoru [z roku 1980]?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností na základe článku 10 tohto nariadenia, môže požiadať podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia o prevzatie právomoci súd členského štátu, do ktorého toto dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.
- 31 Na úvod treba uviesť, že táto otázka spočíva na dvojakom predpoklade, že na jednej strane premiestnenie detí zo strany AK z Rakúska na Slovensko v rozsahu, v akom k nemu došlo bez súhlasu TT, predstavuje „neoprávnené premiestnenie“ v zmysle článku 2 bodu 11 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 a na druhej strane, vnútroštátny súd ako súd členského štátu, na ktorého území mali deti svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred ich neoprávneným premiestnením, má právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností voči týmto deťom podľa článku 10 tohto nariadenia.
- 32 Po tomto spresnení treba pripomenúť, že nariadenie č. 2201/2003 v oddiele 2 kapitoly II stanovuje pravidlá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, najmä pokiaľ ide o právo starostlivosti.
- 33 Ako vyplýva z odôvodnenia 12 tohto nariadenia, tieto pravidlá právomoci boli vypracované tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa a na tento účel uprednostňujú kritérium blízkosti. Článok 8 ods. 1 tohto nariadenia tento cieľ odzrkadľuje tým, že stanovuje pravidlo všeobecnej právomoci v prospech súdov členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt v čase začatia konania. Z dôvodu geografickej blízkosti sa totiž tieto súdy vo všeobecnosti považujú za najlepšie spôsobilé na posúdenie opatrení, ktoré treba prijať v záujme dieťaťa [pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. apríla 2023, CM (Právo styku s dieťaťom, ktoré sa presťahovalo), C-372/22, EU:C:2023:364, body 21 a 22, ako aj citovaných judikatúru].
- 34 V súlade s článkom 8 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 sa však pravidlo právomoci uvedené v odseku 1 tohto článku 8 uplatňuje okrem iného s výhradou článku 10 tohto nariadenia.
- 35 Podľa tohto článku 10 sa právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností vo všeobecnosti priznáva súdom členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním.
- 36 Týmto ustanovením sa vykonáva jeden z cieľov nariadenia č. 2201/2003, ktorým je odrádzať od neoprávneného premiestnenia alebo zadržania detí medzi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. decembra 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, bod 49). Jeho cieľom je teda neutralizovať účinok, ktorý by uplatnenie pravidla všeobecnej právomoci stanoveného v článku 8 ods. 1 tohto nariadenia malo za následok v prípade neoprávneného premiestnenia dotknutého dieťaťa, a to prenesenie právomoci do členského štátu, v ktorom toto dieťa nadobudlo nový obvyklý pobyt po neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní. Keďže toto prenesenie právomoci môže poskytnúť procesnú výhodu osobe konajúcej protiprávne, článok 10 uvedeného nariadenia stanovuje, že súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, si v zásade zachovávajú

- právomoc rozhodnúť vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. júla 2010, Povse, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, bod 41 a 44, ako aj z 24. marca 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, bod 45).
- 37 Článok 15 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 stanovuje vo výnimočných prípadoch možnosť pre súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností, aby požiadali o postúpenie tejto veci alebo jej určitej časti na súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, ak je tento súd vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.
- 38 S cieľom odpovedať na prvú prejudiciálnu otázku je teda potrebné určiť, či možnosť požiadať o postúpenie veci, ktorú výnimočne priznáva článok 15 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, možno využiť, ak má súd členského štátu právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností podľa článku 10 tohto nariadenia a súd, ktorému by bola táto vec postúpená, patrí do členského štátu, do ktorého dotknuté dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.
- 39 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je na účely výkladu ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2014, E., C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 37 a citovanú judikatúru).
- 40 Pokiaľ ide po prvé o znenie a kontext článku 15 nariadenia č. 2201/2003, treba po prvé pripomenúť, že tento článok dopĺňa pravidlá právomoci uvedené v článkoch 8 až 14 tohto nariadenia mechanizmom spolupráce umožňujúcim súdu členského štátu, ktorý má právomoc konať vo veci, podľa jedného z týchto pravidiel výnimočne pristúpiť k postúpeniu veci súdu iného členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 44).
- 41 Po druhé ten istý článok 15 nariadenia č. 2201/2003 vo svojich odsekoch 2 až 6 spresňuje spôsoby takého postúpenia. V súlade s odsekom 5 tak súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14 tohto nariadenia v prípade, že súdy iného členského štátu nevyhlásili svoju právomoc do šiestich týždňov odo dňa podania návrhu na začatie konania.
- 42 Týmto spôsobom, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 59 svojich návrhov, samotný normotvorca Európskej únie stanovil, že možnosť požiadať o prevzatie právomoci podľa článku 15 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 môže vykonať súd členského štátu, ktorého právomoc je založená na článku 10 tohto nariadenia [pozri analogicky rozsudok z 27. apríla 2023, CM (Právo styku s dieťaťom, ktoré sa presťahovalo), C-372/22, EU:C:2023:364, bod 38].
- 43 Po tretie ani zo znenia, ani z kontextu článku 15 nariadenia č. 2201/2003 nevyplýva, že by sa súd členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností v zmysle článku 10 tohto nariadenia, musel vzdať možnosti požiadať o prevzatie právomoci podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia, ak sa súd, ktorý má prípadne vykonať svoju právomoc, nachádza v členskom štáte, do ktorého dotknuté dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.

- 44 Naopak, treba zdôrazniť, že ak súd, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej v spore týkajúcom sa rodičovských práv a povinností, odvodzuje túto právomoc z článku 10 nariadenia č. 2201/2003, súdom iného členského štátu, ktorý možno považovať za vhodnejší na rozhodnutie tohto sporu v zmysle článku 15 tohto nariadenia, bude spravidla súd členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené. Vylúčenie uplatnenia tohto článku 15 na takú situáciu, akou je situácia uvedená v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, by preto do značnej miery zbavilo účinnosti možnosť, ktorú má súd príslušný na rozhodovanie vo veci samej na základe článku 10 tohto nariadenia, teda požiadať podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia o prevzatie právomoci súd iného členského štátu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci.
- 45 V druhom rade, pokiaľ ide o ciele sledované nariadením č. 2201/2003, treba pripomenúť, že kritériá právomoci, ktoré toto nariadenie stanovuje, sú navrhnuté tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý predstavuje prvoradé hľadisko [pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. novembra 2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, bod 48, ako aj z 1. augusta 2022, MPA (Obvyklý pobyt – Tretí štát, C-501/20, EU:C:2022:619, bod 71 a citovaná judikatúra). Okrem toho, ako sa zdôrazňuje v jeho odôvodnení 33, uvedené nariadenie uznáva základné práva a dodržiava zásady Charty základných práv, pričom sa predovšetkým snaží zabezpečiť rešpektovanie základných práv dieťaťa, ako sú ustanovené v článku 24 Charty.
- 46 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že požiadavka stanovená v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, podľa ktorej postúpenie veci súdu iného členského štátu musí byť v najlepšom záujme dieťaťa, je vyjadrením hlavnej zásady, ktorou sa normotvorca Únie riadil pri koncepcii tohto nariadenia a ktorá musí štruktúrovať jeho vykonanie vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, ktoré z neho vyplývajú (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, body 43 až 63).
- 47 Táto požiadavka nevyhnutne znamená, že sa zohľadní základné právo dieťaťa, ktoré je uvedené v článku 24 ods. 3 Charty základných práv, na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma rodičmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. decembra 2009, Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, bod 56).
- 48 Je pravda, že neoprávnene premiestnenie dieťaťa v nadväznosti na rozhodnutie prijaté jednostranne jedným z jeho rodičov zbavuje najčastejšie toto dieťa možnosti udržiavať pravidelne osobné vzťahy a priamy kontakt s druhým rodičom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 2010, Povse, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, bod 64 a citovanú judikatúru).
- 49 Táto okolnosť však neznamená, že súd, ktorý má právomoc podľa článku 10 nariadenia č. 2201/2003, nemôže vzhľadom na najlepší záujem dieťaťa vyvrátiť silnú domnienku v prospech zachovania svojej vlastnej právomoci vyplývajúcu z tohto nariadenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, bod 49) a musí sa systematicky vzdať výkonu možnosti požiadať o postúpenie podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia, ak sa súd, ktorý sa má požiadať o prevzatie právomoci, nachádza v členskom štáte, do ktorého dotknuté dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.
- 50 Na druhej strane z toho vyplýva, že súd, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej podľa článku 10 nariadenia č. 2201/2003, sa musí vzhľadom na konkrétne okolnosti veci uistiť, že navrhované postúpenie veci nemôže mať negatívny vplyv na citové, rodinné alebo sociálne vzťahy dotknutého dieťaťa alebo na jeho materiálnu situáciu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, body 58 a 59), a v najlepšom záujme dieťaťa

vyvážene a primerane posúdiť všetky dotknuté záujmy na základe objektívnych úvah týkajúcich sa samotnej osoby dieťaťa a jeho sociálneho prostredia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. decembra 2009, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, bod 60). Ak teda tento súd dospeje k záveru, že postúpenie veci súdu iného členského štátu je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, takéto postúpenie musí byť vylúčené.

- 51 Nie je preto v rozpore s cieľmi sledovanými nariadením č. 2201/2003, ak súd, ktorý má právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností na základe článku 10 tohto nariadenia, môže výnimočne a po tom, čo vyváženým a primeraným spôsobom zohľadní najlepší záujem dieťaťa, požiadať o prevzatie právomoci v ním prejednávanej veci súd iného členského štátu, do ktorého dotknuté dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.
- 52 V treťom a poslednom rade nie je v tejto súvislosti napokon relevantná skutočnosť, že súd, ktorému sa zamýšľa taká vec postúpiť, vydal naliehavé predbežné opatrenia týkajúce sa práva styku otca tohto dieťaťa na základe článku 20 nariadenia č. 2201/2003, ako uviedli účastníci konania vo veci samej na pojednávaní pred Súdny dvorom v súvislosti s rozhodnutiami, ktoré prijal Okresný súd Bratislava V.
- 53 Treba totiž pripomenúť, že tento článok 20 nemožno považovať za ustanovenie, ktorým sa priznáva právomoc rozhodnúť vo veci samej v súvislosti s rodičovskými práva a povinnosťami (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. júla 2010, *Purrucker*, C-256/09, EU:C:2010:437, body 61 a 62, ako aj z 9. novembra 2010, *Purrucker*, C-296/10, EU:C:2010:665, body 69 a 70).
- 54 V dôsledku toho aj za predpokladu, že by sa rozhodnutia, ktoré prijal Okresný súd Bratislava V, zakladali na článku 20 nariadenia č. 2201/2003, nič to nemení na skutočnosti, že táto situácia sa odlišuje od situácie, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 4. októbra 2018, *IQ* (C-478/17, EU:C:2018:812). Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, mali totiž súdy oboch dotknutých členských štátov právomoc rozhodovať vo veci samej v súvislosti s rodičovskými právami a povinnosťami na základe článku 8 ods. 1 a článku 12 nariadenia č. 2201/2003, čo viedlo Súdny dvor k tomu, že vylúčil možnosť uplatniť medzi týmito súdmi prevzatie právomoci podľa článku 15 tohto nariadenia.
- 55 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 15 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností na základe článku 10 tohto nariadenia, môže výnimočne požiadať podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia o postúpenie tejto veci súdu členského štátu, do ktorého toto dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.

O druhej otázke

- 56 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že jedinými podmienkami, za ktorých môže súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností, požiadať o prevzatie právomoci súd iného členského štátu, sú podmienky výslovne uvedené v tomto ustanovení, alebo či tento súd musí zohľadniť aj iné okolnosti, ako je existencia konania o návrat dieťaťa, ktoré bolo začaté podľa článku 8 prvého odseku a článku 8 tretieho odseku písm. f) Haagskeho dohovoru z roku 1980 a v ktorom ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie.

- 57 Ako vyplýva zo znenia článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, súd členského štátu môže požiadať súd iného členského štátu, aby vykonal svoju právomoc, len ak sú splnené tri kumulatívne podmienky taxatívne vymenované v tomto ustanovení, t. j. ak existuje „osobitná väzba“ medzi dieťaťom a iným členským štátom, ak sa súd, ktorý má právomoc vo veci samej, domnieva, že súd tohto iného členského štátu je „vo vhodnejšej situácii“ na prejednanie veci a ak je postúpenie veci v najlepšom záujme dotknutého dieťaťa, v tom zmysle, že nehrozí, že bude mať nepriaznivý vplyv na jeho situáciu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, body 50, 56 a 58, ako aj uznesenie z 10. júla 2019, EP (Rodičovské práva a povinnosti a súd, ktorý je vhodnejší na prejednanie veci), C-530/18, EU:C:2019:583, bod 31].
- 58 Pokiaľ ide v tomto rámci o prípadné zohľadnenie žiadosti o návrat založenej na ustanoveniach Haagskeho dohovoru z roku 1980, treba pripomenúť, že hoci tieto ustanovenia nemajú podľa článku 60 nariadenia č. 2201/2003 prednosť pred ustanoveniami tohto nariadenia vo vzťahoch medzi členskými štátmi vo veciach upravených týmto nariadením, majú úzku súvislosť s týmito ustanoveniami, takže môžu mať vplyv na zmysel, pôsobnosť a účinnosť týchto ustanovení [pozri v tomto zmysle stanovisko 1/13 (Pristúpenie tretích štátov k Haagskemu dohovoru) zo 14. októbra 2014, EU:C:2014:2303, body 85 a 87, ako aj rozsudok zo 16. februára 2023, Rzecznik Praw Dziecka a i. (Odklad rozhodnutia o návrate), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, bod 63].
- 59 Z vyššie uvedeného vyplýva, že existencia žiadosti o návrat na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980, o ktorej nebolo právoplatne rozhodnuté v členskom štáte, do ktorého bolo dotknuté dieťa neoprávnene premiestnené jedným z jeho rodičov, nemôže sama osebe brániť uplatneniu možnosti požiadať o prevzatie právomoci podľa článku 15 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003. Túto skutočnosť však musí príslušný súd zohľadniť pri určovaní, či sú splnené tri podmienky, ktoré toto ustanovenie vyžaduje na postúpenie veci súdu iného členského štátu.
- 60 Pokiaľ ide o konkrétne zohľadnenie takej skutočnosti v kontexte posúdenia týchto troch podmienok súdom, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej, treba uviesť nasledujúce spresnenia.
- 61 V prvom rade, pokiaľ ide o podmienku, že dieťa musí mať „osobitnú väzbu“ s členským štátom súdu, ktorému sa zamýšľa vec postúpiť, treba pripomenúť, že článok 15 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 vo svojich písmenách a) až e) taxatívne stanovuje päť alternatívnych kritérií umožňujúcich dospieť k záveru, že táto podmienka je splnená [pozri v tomto zmysle uznesenie z 10. júla 2019, EP (Rodičovské práva a povinnosti a súd, ktorý je vhodnejší na prejednanie veci), C-530/18, EU:C:2019:583, body 27 a 28, ako aj citovanú judikatúru]. Medzi tieto kritériá patrí kritérium uvedené v písmene c) uvedeného ustanovenia, podľa ktorého je dieťa štátnym príslušníkom tohto členského štátu.
- 62 V prejednávanej veci zo skutočností uvedených v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že deti, o ktoré ide vo veci samej, sú slovenskými štátnymi príslušníkmi, takže ich treba v súlade s článkom 15 ods. 3 písm. c) nariadenia č. 2201/2003 považovať za osoby, ktoré majú osobitnú väzbu so Slovenskom na účely článku 15 ods. 1 tohto nariadenia, a to aj bez ohľadu na existenciu konania o návrate začatého na návrh ich otca podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980.
- 63 V druhom rade, pokiaľ ide o podmienku, podľa ktorej súd, ktorý má v úmysle podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, musí byť „vo vhodnejšej situácii“ na prejednanie veci, treba po prvé pripomenúť, že súd, ktorý má v úmysle takto vec postúpiť, sa musí ubezpečiť, že toto postúpenie môže priniesť skutočnú a konkrétnu pridanú hodnotu pre prijatie rozhodnutia týkajúceho sa dieťaťa v porovnaní s hypotetickou situáciou, že by si vec ponechal na rozhodnutie.

- V rámci toho môže okrem iných skutočností zohľadniť procesné pravidlá iného členského štátu, akými sú pravidlá, ktoré sa vzťahujú na zhromažďovanie dôkazov nevyhnutných na prejednanie veci. Vnútroštátny súd by naopak nemal v rámci takéhoto posúdenia zohľadňovať hmotné právo tohto iného členského štátu, ktoré by prípadne uplatnil súd tohto štátu v prípade, že mu bude vec postúpená. Takéto zohľadnenie by bolo v rozpore so zásadou vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi a vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí, ktoré sú základom nariadenia č. 2201/2003 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, body 57 až 61).
- 64 Po druhé, ak by postúpenie podľa článku 15 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 zjavne mohlo zbaviť rodiča, ktorý žiada o návrat dieťaťa, možnosti účinne predložiť jeho tvrdenia pred súdom, ktorému sa zamýšľa vec postúpiť, toto riziko by bránilo konštatovaniu, podľa ktorého by tento súd mal byť „vo vhodnejšej situácii“ na prejednanie veci v zmysle tohto ustanovenia.
- 65 V prejednávanej veci nič v spise predloženom Súdnemu dvoru nenasvedčuje tomu, že v prípade postúpenia veci Okresnému súdu Bratislava V by TT bol zbavený možnosti účinne predložiť svoje tvrdenia, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 66 Po tretie, ako uviedol generálny advokát v bode 80 svojich návrhov, postúpenie veci môže priniesť skutočnú a konkrétnu pridanú hodnotu pre prijatie rozhodnutia týkajúceho sa dieťaťa, ak súd, na ktorý sa zamýšľa vec postúpiť, prijal na návrh účastníkov konania vo veci samej a na základe uplatniteľných procesných pravidiel viaceré naliehavé predbežné opatrenia založené okrem iného na článku 20 nariadenia č. 2201/2003. Je nesporné, ako sa už pripomenulo v bode 53 tohto rozsudku, že toto posledné uvedené ustanovenie nepriznáva právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností. Nemožno však vylúčiť, že vzhľadom na skutočnosti, s ktorými sa dotknuté osoby takto oboznámili, môže uvedený súd lepšie pochopiť všetky skutkové okolnosti týkajúce sa života a potrieb dotknutého dieťaťa a vzhľadom na kritérium blízkosti prijať vo vzťahu k nemu príslušné rozhodnutia.
- 67 Po štvrté, ak bola žiadosť o návrat založená na ustanoveniach Haagskeho dohovoru z roku 1980 podaná na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené, žiadny súd tohto členského štátu nemožno považovať za súd, ktorý je „vo vhodnejšej situácii“ na prejednanie veci v zmysle článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 pred uplynutím lehoty šiestich týždňov stanovenej v článku 11 tohto dohovoru a článku 11 tohto nariadenia. Okrem toho značné priesťahy na súdoch uvedeného členského štátu pri rozhodovaní o tomto návrhu na návrat môžu predstavovať skutočnosť, ktorá bráni konštatovaniu, že tieto súdy sú vo vhodnejšej situácii na rozhodnutie vo veci starostlivosti o deti.
- 68 Ako totiž vyplýva z článku 16 tohto dohovoru, po tom, čo súdy zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa neoprávnene premiestnené, boli informované o neoprávnenom premiestnení, nemôžu rozhodovať vo veci starostlivosti o deti, pokiaľ sa nepreukáže, že okrem iného nie sú splnené podmienky pre návrat dieťaťa. Vnútroštátnemu súdu teda prináleží, aby pri posudzovaní druhej podmienky uvedenej v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 túto skutočnosť osobitne zohľadnil.
- 69 V treťom rade to isté platí pre posúdenie podmienky týkajúcej sa najlepšieho záujmu dieťaťa, pri ktorom nemožno vzhľadom na článok 16 Haagskeho dohovoru z roku 1980 ignorovať dočasnú nemožnosť súdov členského štátu, do ktorého dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov, prijať v súlade s týmto záujmom meritórne rozhodnutie týkajúce sa zverenia do starostlivosti, predtým, než súd tohto členského štátu, ktorému bol podaný návrh na návrat dieťaťa, rozhodne prinajmenšom o tomto návrhu.

70 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že jedinými podmienkami, ktorým podlieha možnosť súdu členského štátu, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností, požiadať o postúpenie tejto veci súdu iného členského štátu, sú podmienky výslovne uvedené v tomto ustanovení. Pri skúmaní podmienok, ktoré sa týkajú jednak existencie súdu vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci v tomto poslednom uvedenom členskom štáte a jednak najlepšieho záujmu dieťaťa, musí súd prvého členského štátu zohľadniť existenciu konania o návrate tohto dieťaťa, ktoré sa začalo na základe článku 8 prvého odseku a článku 8 tretieho odseku písm. f) Haagskeho dohovoru z roku 1980 a v ktorom ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie v členskom štáte, do ktorého toto dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.

O trovách

71 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Článok 15 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

súd členského štátu, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností na základe článku 10 tohto nariadenia, môže výnimočne požiadať podľa článku 15 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia o postúpenie tejto veci súdu členského štátu, do ktorého toto dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.

2. Článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003

sa má vykladať v tom zmysle, že:

jedinými podmienkami, ktorým podlieha možnosť súdu členského štátu, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej týkajúcej sa rodičovských práv a povinností, požiadať o postúpenie tejto veci súdu iného členského štátu, sú podmienky výslovne uvedené v tomto ustanovení. Pri skúmaní podmienok, ktoré sa týkajú jednak existencie súdu vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci v tomto poslednom uvedenom členskom štáte a jednak najlepšieho záujmu dieťaťa, musí súd prvého členského štátu zohľadniť existenciu konania o návrate tohto dieťaťa, ktoré sa začalo na základe článku 8 prvého odseku a článku 8 tretieho odseku písm. f) Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého 25. októbra 1980 v Haagu, a v ktorom ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie v členskom štáte, do ktorého toto dieťa neoprávnene premiestnil jeden z jeho rodičov.

Podpisy